

1. Környezet

- A spanyol örökösödési háborúban (1701-1714) a franciák veszítenek
- 1707. Nagy Britannia létrejötte, Franciaország gyengülése a régióban
- Felvilágosodás a franciáknál és Angliában terjed először
- Közép-Európa lassabban reagál, de a modernizálásra szükség van (gazdasági érdek)
- Az uralkodóknak céljuk mindezt rendeleti úton előidézni (nép bevonása nélkül)
- Hivatkozni lehet a felvilágosult eszmékre, de a hatalom megőrzése a cél
- Minden eszközzel a feudális rendszer megőrzésére törekszenek

2. Poroszország felemelkedése

- 1648. vesztfáliai béke után 300 kisebb állam a Német Birodalom területén
- Önálló külpolitika
- Poroszoknál Hohenzoller dinasztia alatt erős központosítás
- I. Frigyes Vilmos (1713-1740) és II. Frigyes (1740-1786) között katonai fejlesztés ⇒ területi gyarapodás
- Felvilágosult abszolútista uralkodók
 - mezőgazdaság fejlesztése (mocsarak lecsapolása, városok alapítása)
 - merkantilista gazdaságpolitika
 - vallásszabadság
 - modern hadsereg

3. Habsburg Birodalom

- Spanyol örökösödési háború után nyereség
- IV. Károly (1711-1740) fő célja lánya uralmát biztosítani (Pragmatica Sanctio 1723)
- Osztrák örökösödési háború (1740-1748)
- Mária Terézia magyar támogatást kap („életünket és vérünket”)
- Ígéretét az országgyűlés összehívására később nem tartja be (rendeleti kormányzás)
- Hétéves háború (1756-1763), főleg a poroszok ellen van (oroszok is belépnek)
- Végül béke, maradnak a határok (Szilézia poroszoké lesz)
- Mária Terézia ezt követően felvilágosult eszméket kezd megvalósítani, rendek nélkül
 - 1777. Ratio Educationis (oktatásügyi rendelet)
 - Vámrendelet
 - Urbéri rendelet
 - Közegészségügyi intézkedések (orvos- és bábaképzés)

4. Lengyelország

- A nemesi vétőjog miatt ellehetetlenült a helyzet a 18. századra
- Lengyelországot felosztják a nagyhatalmak (1772, 1793, 1795)
- Csak az első világháború után lesz független újra! ⇒ 2. vh-ban egy hónap alatt bukik el

5. Oroszország

- II. Katalin alatt (1762-1796) modernizáció, de valójában a feudális rendszer megmarad
- területi növekedés a Fekete-tengeren (Krim-félsziget)

XIX. századi linkgyűjtemény: <https://www.ketperctori.hu/xix-szazad-linkgyujtemeny>

